

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	บทบาทของพระภิกษุสงฆ์ในการจัดเกลาทางสังคมแก่เยาวชน : ศึกษากรณีค่ายคุณธรรมวัดอุโมงค์ จังหวัดเชียงใหม่		
ชื่อผู้เขียน	นายประสาธ สุกเกษม		
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ		
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ ลีสุวรรณ ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดุสิต ดวงสา กรรมการ อาจารย์วิสุทธิ์ วานิช กรรมการ		

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการจัดเกลาทางสังคมที่พระสงฆ์ใช้กับเยาวชนในการอบรมค่ายคุณธรรม ตลอดจนภูมิหลังทางสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษาของเยาวชนที่เข้ารับการอบรม และความคาดหวังของเยาวชน ผู้ปกครอง ที่เข้ารับการอบรมดังกล่าว ในการศึกษาวิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการฝึกอบรมของค่ายคุณธรรม แหล่งข้อมูลประกอบด้วย พระสงฆ์ที่มีบทบาทในฐานะคณะทำงานของค่าย เยาวชนที่ผ่านการอบรมจากค่ายคุณธรรม ครูอาจารย์ในสถานศึกษาที่เข้ารับการอบรม และผู้ปกครองของเยาวชนที่เข้ารับการอบรม ณ ค่ายคุณธรรมวัดอุโมงค์ จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิจัยสรุปว่า ภูมิหลังเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษาของเยาวชน อันได้แก่ภูมิสำเนาที่เยาวชนพักอาศัยอยู่ หรือสถานที่ตั้งของสถานศึกษาที่เยาวชนศึกษา มีผลต่อความคาดหวังและปฏิกิริยาก่อนการเข้าค่ายของเยาวชน โดยเยาวชนที่มาจากภูมิสำเนาหรือสถานศึกษาที่อยู่นอกเขตเมืองมีแนวคิดและทัศนคติที่ดีต่อการเข้าค่าย ทั้งนี้เป็นเพราะเยาวชนเหล่านั้นมีโอกาสสัมผัสกับบทบาทของพระสงฆ์และมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อวัดเช่นเดียวกับเยาวชนที่มาจากครอบครัวที่ได้รับการศึกษา และกล่อมเกลาให้เป็นผู้ที่มีความเชื่อ ความศรัทธาในพุทธศาสนาและบทบาทของพระสงฆ์ ซึ่งแม้ว่าจะอยู่ในเขตเมืองแต่เยาวชน

กลุ่มนี้ก็จะมียุคทัศน์ที่ดีต่อการเข้าค่าย ในขณะที่เยาวชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเมืองและมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับพุทธศาสนาหรือพระสงฆ์น้อยก็จะมีมุมมองต่อการเข้าค่ายอีกลักษณะหนึ่ง โดยเอนเอียงเป็นแนวคิดเชิงลบ นอกจากนั้นสถานภาพทางเพศก็มีผลต่อความคาดหวังด้วยกล่าวคือ เพศชายมีความสนใจน้อยกว่าเพศหญิง และเมื่อผ่านการอบรมแล้วภูมิลำเนาทางสังคม เศรษฐกิจและการศึกษาของเยาวชนไม่ว่าชายหรือหญิง หรือมาจากสิ่งแวดล้อม จากสถานศึกษาระดับใด ไม่ได้มีผลให้เกิดความต่างหรือเป็นอุปสรรคต่อผลการเรียนรู้ เยาวชนที่ผ่านการอบรมต่างก็มีการเปลี่ยนแปลงแนวคิด พฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงประสงค์มากขึ้น

สำหรับกระบวนการที่พระสงฆ์ใช้ในการขัดเกลาคุณธรรมให้แก่เยาวชนนั้น เป็นไปทั้งในลักษณะทางตรงคือ การบอกกล่าวหรือการเทศนา หรือกระบวนการอบรมโดยผ่านเทคนิคการเรียนรู้แบบต่าง ๆ และการขัดเกลาทางอ้อมโดยใช้ระเบียบวินัยที่เข้มงวดของค่ายกำหนด ซึ่งกำหนดเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ข้อห้ามโดยมีการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด ในส่วนของหลักสูตรที่ใช้ในการอบรมนั้นเป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น โดยพิจารณาตามความต้องการและความเหมาะสมของผู้เรียน ตลอดจนสภาพความเป็นไปในสังคม สารของหลักสูตรมุ่งเน้นการพัฒนากาย อารมณ์และสติปัญญาของผู้เข้ารับการอบรมให้อยู่ในภาวะสมดุล เพื่อให้เกิดปัญญาในการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมที่เหมาะสม มีคุณธรรมตามเป้าหมายหรืออุดมการณ์ของการอบรมซึ่งเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีความต้องการและศักยภาพที่จะเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองหากได้รับโอกาส และกระบวนการในการเรียนรู้ที่ดีย่อมจะสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ และการเรียนรู้ที่ดีควรอยู่ภายใต้บรรยากาศที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ โดยเฉพาะเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางคุณธรรมนั้น สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและกฎระเบียบที่สอดคล้องกันทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติจะสามารถเกิดการเรียนรู้ได้ดี และอุดมการณ์ในการทำงานของค่ายคือความพยายามในการนำเสนอภาพพจน์ของพระสงฆ์ที่ทำงานเพื่อสังคม ซึ่งเป็นความพยายามในการรื้อฟื้นบทบาทการเป็นผู้นำทางศีลธรรมและจริยธรรมทางสังคมของพระสงฆ์ให้ดำรงอยู่และได้รับการยอมรับจากสาธารณชน